

NYA

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 10.

N. J. ANDERSSON.

October.

1851.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: VON POST: Om vextgeografiska skildringar. A. F. HOLMGREN: Ombergs Phanerogamer och Ormbunkar. HAMNSTRÖM: Några bidrag till Wermlands Flora. — STRÖDDA UNDER: C. MÜLLERS Synopsis Muscorum frondosorum. — ANNONS om vexter.

Original-Afhandlingar.

1. Om Vextgeografiska Skildringar, af Hampus von Post.

(Forts fr. p. 127.)

Örtvegetation.

a. Täckande.

Trifolium medium f.
Veronica Chamaedrys. f.
Fragaria vesca f.

b. Strödde.

Solidago Virgaurea f.
Viola silvatica f.
Epilobium angustifolium f.
Geranium silvaticum f.
Hieracium vulgatum f.
Veronica officinalis f.
Campanula persicifolia pf.
Anemone Hepatica pf.
Viola mirabilis p.

Gräsvegetation.

a. Täckande.

b. Strödde.

<i>Calamagrostis silvatica</i> ff.	<i>Luzula pilosa</i> f.
<i>Poa nemoralis</i> ff.	m. fl.
<i>Carex digitata</i> f.	inströdde från föregående lokal.
<i>Agrostis vulgaris</i> f.	kal.
<i>Anthoxanthum odoratum</i> pf.	

Mossor intaga större delen af gräsmattan.

4. *Barrskogens öppna ställen.*

En Vegetation tillhörande samma lokal, men med betydlig afvikelse förekommer vid Norra sidan af höjden (B. 1 s. a i kartan). Afvikelsen är föränledd deraf, att genom ras af den gamla borgmuren, jorden blifvit mer eller mindre blottad, och hvarigenom en mängd vexter tillhörande *öppna jordens Vegetationsgrupp* inblandat sig *).

Trädvegetation.

a. Täckande.

b. Strödde.

<i>Pinus silvestris</i> ff.	<i>Betula glutinosa</i> f.
— <i>Abies</i> f.	<i>Lonicera Xylosteum</i> .
<i>Rubus idæus</i> f.	
<i>Vaccinium Myrtillus</i> f.	

Örtvegetation.

a. Täckande.

b. Strödda.

<i>Melampyrum silvaticum</i> ff.	<i>Epilobium angustifolium</i> ff.
<i>Pyrola secunda</i> ff.	<i>Galeopsis bifida</i> et <i>Tetrahit</i> ff.

*) *Barrskogens öppna ställen* — enligt »*Vestra Mälarstrandens Cotyledoner*» — äro ej enahanda med här beskrifne lokal; dermed öfverensstämmar närmast den *Löfskogsblandade Barrskogen*. Beteckningen *Barrskogens »öppna ställen* — torde endast böra användas der *Marken* är *bar* eller *öppen*, d. ä. *fri från Gräs- och Mossvegetation*.

Hieracium Pilosella p.

Obs. Utom dessa en stor mängd af de vanliga *Ormbunkarne*. — för hvilka en egen afdelning bäst torde böra bildas efter Gräsvegetationen. —

Exempelvis anföras de här:

Epilobium montanum f.

Geranium Robertianum f.

Arenaria trinervia f.

Scrophularia nodosa pf.

Sedum Telephium p.

Hypericum perforatum p.

Ormbunkar.

a. Täckande.

Polypodium vulgare ff.

Aspidium spinulosum ff.

Polypodium Dryopteris f.

b. Strödde.

Cystopteris fragilis f.

Aspidium filix mas pf.

Asplenium filix femina p.

— *Trichomanes* p.

Gräsvegetation.

a. Täckande Gräsarter fela.

Dess plats intages af *Mossor* och *Lafvar*.

b. Strödde.

Calamagrostis silvatica ff.

Luzula pilosa ff.

Poa nemoralis p.

Festuca ovina p.

Öfrige *Barrskogarnes* lokaler — såsom »*Barrskogens våta ställen*» och »*Barrskogskärr*» m. fl. saknas härstädes.

II. Löfskogsvegetation.

Intager största delen af arealen, och betecknas å kartan med den *ljusgröna* färgläggningen eller alla med *L.* betecknade lokaler; sålunda nedra sluttningen af *Viksberget*, samt största delen af *Sandåsen* å *vestra sidan*. *Jordmånen* består mest af *jord*, med föga *mullblandning*, utom på de *våta ställena*, der *sanden* är mycket *mullblandad*. — Utgöres hufvudsakligen af *Björkskog*, med mycket *Ahl* inblandad å de *våta ställena*. — *Lokalerna* äro.

1. Löfskogsberg.

Någon utbildad Vegetation häraf finnes icke, ehuru på toppen af Viksberget Vextarterne närma sig hærtill.

2. Löfskogsbackarne. (L. b. b. å kartan.)

Denna lokal intager, med många omväxlingar i kvantitetifft hänseende, toppen, östra och vestra foten af Viksberget, samt hela Sandåsen och en liten kulle uti dällden mellan höjderne, etc. — En del af denna lokal har *Gräsmatta*, såsom norra och södra ändan af Sandåsen och vid bergsfoten. Största delen af Sandåsen saknar dock någon tätare gräsbetäckning utan ersättes denna af Mossor. — På den största delen är vegetationen öfverensstämmande med följande, hvarifrån några ställen likväl äro något afvikande:

Träd, Buskar och Småbuskar.

a. Täckande.

Betula glutinosa ff.
— *verrucosa* ff.
Populus tremula ff.
Vaccinium Myrtillus ff.
Rubus saxatilis ff.

b. Strödde.

Salix caprea f.
Sorbus Aucuparia f.
Prunus Padus f.
Rosa dumetorum f.
Rubus idæus f.
Acer platanoides pf.
Ulmus montana pf.
Tilia parvifolia p.
— *vulgaris* p.
Lonicera Xylosteum p.
Corylus Avellana p.
Vaccinium Vitis idæa p.
Erica vulgaris p.
Fraxinus excelsior r.
Sorbus scandica r.
Pyrus Malus r.
Pinus silvestris r.

Örtvegetation.

a. Täckande.

Trifolium medium ff.
Stellaria graminea ff.
Potentilla Tormentilla ff.
Veronica Chamædrys ff.
Orobus tuberosus ff.
Galium boreale ff.
Trifolium pratense f.
Melampyrum pratense f.
Viscaria purpurea f.
Lotus corniculatus f.
Melampyrum silvaticum f.
Antennaria dioica f.
Veronica officinalis f.
Hieracium Auricula f.
Equisetum umbrosum f.
Campanula rotundifolia f.
Thymus Serpyllum f.
Hieracium umbellatum pf.
Equisetum silvaticum pf.
Majanthemum bifolium p.
Scorzonera humilis p.

Ormbunkar,
 endast *Pteris aquilina* pf.
 täckande en del af lokalen.

b. Strödde.

Viola silvatica ff.
Primula veris ff.
Solidago Virgaurea ff.
Hieracium vulgatum ff.
Campanula persicifolia f.
Hypochaeris maculata f.
Hieracium murorum f.
Fragaria vesca f.
Vicia sepium f.
Geranium silvaticum f.
Hieracium cæsium f.
Cerastium vulgare f.
Pyrola rotundifolia f.
Chrysanthemum Leucanthemum pf.
Pimpinella Saxifraga pf.
Lathyrus pratensis pf.
Vicia Cracca var. pf.
Hieracium vulgat. var. pf.
Plantago lanceolata pf.
Alchemilla vulgaris pf.
Silene nutans p.
Succisa pratensis p.
Ajuga pyramidalis p.
Plantago media p.
Ranunculus polyanthemos p.
Cerfolium silvestre p.
Platanthera bifolia p.
Orchis maculata p.
Hieracium glomeratum pf.
Pyrola minor r.
Gymnadenia conopsea r.
Viola mirabilis r.
Gentiana campestris r.

Gräsvegetation.

a. Täckande.

Festuca ovina ff.
Agrostis vulgaris ff.
Calamagrostis silvatica ff.
Anthoxanthum odoratum ff.
Carex pallescens ff.
Festuca rubra f.
Poa nemoralis f.
Aira flexuosa pf.
Avena pratensis p.
 — pubescens p.

b. Strödde.

Luzula pilosa ff.
Poa pratensis f.
Briza media f.
Luzula campestris f.
Melica nutans pf.
Carex præcox pf.
 — digitata p.

Denna vegetation vexlar dock ganska mycket på en del af området, der den närmar sig än *Fältets*, än *Barrskogens*, än *Lundarnes* etc. vextfördelning. — Så t. ex. vid *a* (å kartan) äro:

a. Täckande.

Majanthemum bifolium ff.
Pyrola rotundifolia ff.
Carex pallescens f.

b. Strödde.

Paris quadrifolia f.
 med gräsmatta.

Å andra ställen endast
Mossor, *Anthoxanthum* ff.
 och *Avena pubescens* ff.
 täckande.

vid *b* åter:

a. Täckande.

Pteris aquilina ff.
Festuca ovina ff.
 — rubra ff.
Hieracium umbellatum f.
Melampyrum pratense f.
Vaccinum Myrtillus f.
Viola silvatica f. etc.
 med Gräsmatta och Moss-
 vexter.

b. Strödde.

Geranium silvaticum f.
Gymnadenia conopsea f.
Plantago media f. — etc.

Å andra ställen:

a. Täckande.

Mossor ff.
Festuca ovina ff.
Gnaphalium dioicum ff.
Poa pratensis f.
Trifolium pratense.

b. Strödde.

Melampyrum silvaticum f.
Vicia sepium f. m. fl.

Å ännu andra ställen:

<i>Vaccinium Myrtillus</i> ff.	<i>Succisa pratensis</i> ff.
— <i>Vitis idæa</i> ff.	<i>Hieracium umbellatum</i> f.
<i>Melampyrum pratense</i> ff.	<i>Melampyrum silvaticum</i> f.
<i>Anthoxanthum odor.</i> ff.	etc.
<i>Rubus saxatilis</i> ff.	
jemte mossor.	

Alla endast vexlingar af samma vextarter i olika
 quantitet eller relation sins emellan.

Vid c uppträda några särskilda.

Bland Trädvegetation, t. ex.

a. Täckande.

Betula verrucosa ff.
Corylus Avellana f.
Ribes alpinum ff.
Populus tremula ff.
 etc.

b. Strödde.

Pinus Abies f.
 — *silvestris* p.
Tilia parvifolia p.
Viburnum Opulus r.

Bland Örtartade.

<i>Rubus saxatilis</i> ff.	<i>Geranium silvaticum</i> ff.
<i>Trifolium medium</i> ff.	<i>Anemone Hepatica</i> f.
<i>Pteris aquilina</i> ff.	<i>Viola mirabilis</i> r. etc.

Bland Gräsen.

<i>Mossor</i> och <i>lafvar</i> nästan mäst.	<i>Calamagrostis silvatica</i> ff.
<i>Carex digitata</i> ff.	<i>Viola mirabilis</i> ff. etc.

Vid *L. l.* (å kartan) (*Löfskogslundarne*) antager vegetationen *Lundarnes* fördelning af vexterne och några få former (*var.*) gifva antydning deråt, äfvensom förekommandet af

bland de *täckande*.

Majanthemum bifolium ff.
Oxalis Acetosella ff.
Carex pallescens ff.
Eqvisetum silvaticum ff.
Betula glutinosa ff.
Prunus Padus f.

bland de *strödde*.

Paris quadrifolia ff.
Pyrola rotundifolia ff.
Actæa spicata pf.
Prunella vulgaris, *var. f.*
Geranium silvaticum f.
Pyrola minor pf.

Vegetation eljest öfvergående till *L. v. st.*

3. Öppna ställen (å *Löfskogsvegetation*). (*L. öst.*)

På några få ställen förekomma, *bara* (från gräs- eller mossor fria) *ställen*, vanl. efter rödjning och rödjebränning, eller genom andra orsaker föranledde, hvilkas vegetation ej allestädes annoterades. Å ett ställe midt på åsen var den följande:

Örtvegetation.

a. *Täckande*.

Veronica officinalis ff.
Arenaria serpyllifolia f.
Rumex Acetosella f.
Cerastium vulgatum *var. pf.*

b. *Strödde*.

Myosotis stricta f.
Polygonum dumetorum p.
Galeopsis Tetrahit p.
Trifolium repens p.
Myosotis collina p.

Gräsvegetation.

a. *Täckande*.

Poa pratensis f.
 — annua p.

b. *Strödde*.

Några af omgifningens grässlåg och örtvexter i kanterne af rödjefflücken, ej anförde.

4. Löfskogens våta ställen. (L. vst.)

intager hela dällden utefter ån, särdeles i dess Norra och Södra ändar, sammanflyter alldeles med fältets våta ställen och strandvexterna, hvarföre gränserne mot dessa lokaler svårligen låta sig å kartan angifvas. Lokalerne å N. V. delen af kartan hafva en något afvikande vegetation.

Träd, Buskar och Småbuskar.

a. Täckande.

Alnus glutinosa ff.
Betula glutinosa ff.

b. Strödde.

Salix Caprea f.
— *nigricans* pf.
— *aurita* p.

Örtartade.

Spiræa Ulmaria ff.
Viola palustris ff.
Polygonum viviparum ff.
Galium palustre ff.
Geum rivale ff.
Rhinanthus minor ff.
Anemone nemorosa ff.
Majanthemum bifolium ff.
Ranunculus auricomus f.
Equisetum silvaticum f.
Equisetum palustre f.
Alchemilla vulgaris f.
Thalictrum flavum f.
Scorzonera humilis p.
Mentha arvensis p.
Caltha palustris p.

Ranunculus acris ff.
Lysimachia vulgaris f.
Valeriana officinalis f.
Rumex Acetosa f.
Galium boreale f.
Hypericum 4-angulare f.
Lychnis flos cuculi f.
Prunella vulgaris f.
Rubus saxatilis pf.
Galium uliginosum f.
Cirsium palustre pf.
Viola silvatica p.
Chærophyllum silvestre p.
Intybus præmorsus p.
Fragaria vesca p.
Ajuga pyramidalis r.

Hvarjemte en mängd vexter, hvilka ej gå i blomning, utan endast framstå med blad t. ex. *Ranunculus polyanthemus*.
Epilobium montanum m. fl.

Gräsvegetation.

<i>Aira cæspitosa</i> ff.	<i>Luzula campestris</i> f.
<i>Agrostis vulgaris</i> ff.	<i>Festuca rubra</i> pf.
— <i>canina</i> ff.	— <i>ovina</i> p.
<i>Carex pallescens</i> f.	<i>Poa pratensis</i> p.
<i>Anthoxanth. odor.</i> f.	<i>Dactylis glomerata</i> p.
	<i>Carex vesicaria</i> p.

Vegetation vid *b* och vid *c* å kartan äro betydligt afvikande från föregående, och innehålla flera vextarter från andra lokaler, och deraf särdeles närmande sig lundarnes vegetation.

Bland Trädartade.

a. Täckande.

Betula glutinosa p.
Prunus Padus f.
 † *Populus balsamifera* f.

b. Strödde.

Bland Örtartade.

<i>Geum rivale, var. umbr.</i> ff.	<i>Myosotis palustris</i> f.
<i>Oxalis Acetosella</i> f.	<i>Spiræa Ulmaria</i> f.
<i>Ranunculus repens</i> f.	<i>Cherophyllum silvestre</i> f.
<i>Urtica dioica</i> f.	<i>Scrophularia nodosa</i> p.
<i>Mentha arvensis</i> ff.	<i>Erodium cicutarium</i> p.
<i>Impatiens noli tangere</i> f.	
<i>Chryso-splenium alternifolium</i> f.	
<i>Circæa alpina</i> p.	
<i>Aspidium filix mas</i> f. m. fl.	
orbunkar.	

Bland Gräsartade.

Saknar näst täckande Gräs- *Aira cæspitosa* ff.
 matta, har deraf flera inblan- *Dactylis glomerata umbrosa* f.
 dade vexter från öppna mar- *Poa annua* f.
 kens vegetation. — *pratensis* p.

för öfrigt ungefärl. samma fördelning som ofvan anförde.

Löfskogens kärr saknas här; vegetationen å föregående lokaler innesluter dock flere vexter som gifva antydning häråt, t. ex. *Salix nigricans*, *Cirsium palustre*, *Thalictrum flavum*, *Valeriana*, m. fl.

III. Fältets Vegetation.

Utaf det till denna teckning intagna område utgör denna vegetation ej någon större del; vanligen intager eljest fältets lokaler den största arealen, utom måhända i skogstrakter och på de mäst uppodlade slätterne.

Vegetationskaraktären uttryckes bäst af den täta *gräsmattan*, som endast brister å de kala bergen, samt å de *bara* ställena, och gräsen kunna i allmänhet genom sitt uppträdande i massor af individer, sägas vara förherrskande eller öfverherrskande (= *dominerande*) öfver hela den öfriga vegetation. Vidare brister här *dominerande Träd* och *Buskar*, ehuru dessa alldeles icke saknas.

Vid vestra delen af Sandåsen är denna vegetation genom plöjning något ändrad, men i söder och norr om Wiksberget är den likväl i sitt ursprungliga skick. — I dalen mellan höjderne byser den flere vexter inströdde från närgränsande lokaler, särdeles från *Löfskogen* och dess våta ställen.

1. *Fältbergen.* (F. bg.)

En liten del af Wiksberget, äfvensom några snärre delar af bergkullarne N. och NV. från Wiksberget (ej intagne å kartan) äro bekläddes med denna lokals vextarter. På ett af dessa ställen antecknades:

Örtartade.

a. *Täckande.*

Sedum acre. ff.
Antennaria dioica.

b. *Strödde.*

Erigeron acre f.
Potentilla argentea f.

<i>Draba verna</i> ff.	<i>Rumex Acetosella</i> pf.
<i>Hieracium Pilosella</i> . f.	<i>Viola tricolor</i> . pf.
<i>Scleranthus perennis</i> f.	
<i>Potentilla Tormentilla</i> f.	

Gräsartade.

Saknas.	<i>Aira flexuosa</i> ff.
	<i>Festuca ovina</i> f.

Ormbunkar, Lafvar och *Mossor* intaga största delen af vegetationsarealen.

2. *Betesfältten.* (F. b.)

Likasom den motsvarande lokalen inom Löfskogsvegetationen, — *Löfskogsbackarne*, — är denna lokal till vextarter och fördelning den rikaste och mest omväxlande af fältets lokaler; den intager endast en del af v. slutningen af Sandåsen och ett litet stycke NV. från Wiksberget af den å kartan upptagne delen. Vegetationen är å båda ställena mycket olika i kvantitativt hänseende, emedan af den förra delen, större delen varit plöjd och igenlagd med *Phleum* *). Dess vexters fördelning är därför särskildt angifven. — Å sednare stället har marken aldrig varit plöjd, utan tjenar till betesmark **).

På lågländtare ställen öfvergår denna lokal i ängsvegetationens vextfördelning. Den karakteriseras liksom denna af en beständig och tät gräsmatta, och hyser mest mångåriga lågvextare vextarter, äfvensom en stor mängd egendomliga *Mossor*, och särdeles *Svampar*. Ofta är den till en del betäckt af en sparsam buskvegetation, och ett eller annat träd. Hoppa dessa sig i större mängd, inställa sig *Löfskogsbackarnes* vexter och vextfördelning.

*) Först småningom och efter flere år återkommer lokalens vanliga vegetation på sådana ställen, och ofta återkomma flere vexter alldeles icke; till kvantitet har dock vexterne lidit den största förändring.

***) De vanliga *betade* markerne (såsom *Hagar*, åkerholmar, dikesrenar etc.) äro oftast mycket fattiga på örtartade vexter; dessa brista dock icke, men hindras af betningen att komma till utveckling. Man kan lätt öfvertyga sig härom på ställen som afstängas, eller på åkerholmar och dikesrenar de år de äro i säde. Sådana förhållanden måste städse iakttagas.

Vid Sandåsens vestra sluttning iaktogs följande vegetation:

Buskar och Småbuskar.

a. Täckande.

Saknas.

b. Strödde.

Rosa canina p

Juniperus communis p.

Örtartade.

Chrysanthemum Leucanthemum ff.

Viscaria purpurea ff.

Galium boreale ff.

Plantago lanceolata ff.

Carum Carvi ff.

Lotus corniculatus ff.

Potentilla Tormentilla ff.

Trifolium pratense f.

Polygala vulgaris f.

Hieracium umbellatum f.

Lathyrus pratensis f.

Hieracium Auricula f.

Melampyrum pratense pf.

Rhinanthus minor ff.

Euphrasia officinalis f.

Cerastium silvestre f.

Hypericum quadrangulum f.

Gnaphalium silvaticum f.

Ranunculus acris ff.

Galium uliginosum f.

Vicia Cracca f.

Succisa pratensis pf.

Alchemilla vulgaris pf.

Primula veris p.

Rumex Acetosa p.

Hieracium vulgatum p.

Gräsartade.

Phleum pratense ff.

Anthoxanthum odoratum ff.

Agrostis vulgaris ff.

Festuca ovina ff.

Poa serotina, var. pf.

Avena pubescens f.

Luzula campestris f.

Poa trivialis f.

Festuca elatior pf.

Poa pratensis p.

Briza media p.]

Vid Wiksbergets NV. sida åter antecknades å flera förut aldrig plöjda lokaler följande:

Träd, Buskar och Småbuskar.

a. Täckande.

Rosa mollissima f.

b. Strödde.

Rosa canina p.

Rhamnus cathartica f.

Örtartade.

<i>Lotus corniculatus</i> ff.	<i>Chrysanthemum</i> Leucanthemum ff.
<i>Potentilla Tormentilla</i> ff.	
<i>Antennaria dioica</i> ff.	<i>Stellaria graminea</i> ff.
<i>Trifolium medium</i> ff.	<i>Campanula rotundifolia</i> ff.
<i>Trifolium pratense</i> f.	<i>Achillea Millefolium</i> ff.
<i>Linum catharticum</i> f.	<i>Dianthus deltoides</i> ff.
<i>Hieracium Auricula</i> f.	<i>Euphrasia officinalis parvifl.</i> ff.
<i>Lathyrus pratensis</i> f.	<i>Cerastium vulgatum</i> ff.
<i>Centaurea Jacea</i> f.	<i>Rhinanthus Crista galli</i> f.
<i>Trifolium repens</i> f.	<i>Vicia Cracca</i> f.
<i>Prunella vulgaris</i> f.	<i>Viscaria purpurea</i> f.
<i>Plantago lanceolata</i> f.	<i>Galium verum</i> f.
<i>Potentilla maculata</i> pf.	<i>Rumex Acetosa</i> f.
<i>Leontodon autumnale</i> pf.	<i>Melampyrum pratense</i> f.
	<i>Pimpinella Saxifraga</i> f.
	<i>Erigeron acre</i> f.
	<i>Plantago media</i> f.
	<i>Ranunculus bulbosus</i> f.
	<i>Euphrasia officinalis-memoro-</i> rosa f.
	<i>Hypericum quadrangulum</i> f.
	<i>Hypochaeris maculata</i> f.
	<i>Succisa pratensis</i> f.
	<i>Orobus tuberosus</i> f.
	<i>Potentilla argentea</i> pf.
	<i>Veronica officinalis</i> pf.
	<i>Carum Carvi</i> p.
	<i>Gentiana campestris</i> p.

Gräsartade.

<i>Agrostis vulgaris</i> ff.	<i>Poa pratensis</i> f.
<i>Festuca ovina</i> ff.	<i>Luzula campestris</i> f.
<i>Anthoxanthum odoratum</i> ff.	
<i>Briza media</i> ff.	
<i>Avena pratensis</i> ff.	

Pteris aquilina f., — hvarjemte andra Ormbunkar samt Mossor, Lafvar och Svampar.

3. *Ängarne.* (F. ä.)

De ängar, som tillhöra fältet och beklädas med dess vexter, äro ganska enformige till vegetationens kvalitet, men i hög grad omvexlande till qvantitet. Af de härstädes befintlige lokaliteterne antecknades endast dälden mellan Wiksberget och åsen, hvars vegetation är mycket ändrad af de omgifvande Löfskogslokalernes nära grannskap. En mängd af dess vexter äro därför här uteslutne. — Här och der förekomma fuktigare eller våtare ställen, hvilkas vegetation nedanföre är antecknad.

Träd, Buskar och Småbuskar.

a. *Täckande.*

Salix repens pf.

b. *Strödde.*

Salix cinerea p.

Corylus Avellana r.

Örtartade.

Veronica Chamædrys ff.

Polygonum viviparum ff.

Trifolium pratense f.

Ranunculus acris f.

— *auricomus* f.

Stellaria graminea f.

Hieracium Auricula pf.

Geum rivale pf.

Thalictrum flavum pf.

Potentilla Tormentilla ff.

Alchemilla vulgaris f.

Chrysanthemum Leucanthemum f.

Leontodon autumnalis f.

Rhinanthus minor f.

Campanula rotundifolia f.

Orobus tuberosus f.

Dianthus deltoides pf.

Prunella vulgaris pf.

Polygala vulgaris pf.

Achillea Millefolium pf.

Cerastium vulgatum pf.

Viola silvatica pf.

Galium uliginosum p.

— *boreale* p.

Euphrasia offic. pratensis p.

Viola canina r.

Orchis maculata r.

Gräsartade.

<i>Aira cæspitosa</i> ff.	<i>Anthoxanthum odoratum</i> ff.
<i>Alopecurus pratensis</i> ff.	<i>Luzula campestris</i> f.
<i>Agrostis vulgaris</i> ff.	<i>Poa pratensis</i> f.
<i>Dactylis glomerata</i> ff.	<i>Carex pallescens</i> f.
<i>Festuca rubra</i> ff.	<i>Phleum pratense</i> p.
<i>Briza media</i> f.	m. fl., spridde från om-
<i>Festuca ovina</i> f.	gifvande lokaler.
<i>Avena pubescens</i> f.	

—
Equisetum umbrosum f.

— *silvaticum* f.

samt *Mossor* i stor mängd och *Svampar*.

4. Öppna ställen å fältet. (F. öst.)

Hit räknas de gräsmattan på ett eller annat sätt beröfvade större eller mindre fläckarne å fälten, såsom dikeskantens fläckar efter rödjning, kreaturs spår, bara ställen vid stenar o. s. v. Dessa bekläda sig merendels med ettåriga vextarter, hvilka i sin ordning förträngas af mera persistenta. Ofta förekomma dessa vexter utan skönjbart *bara* fläckar, såsom t. ex. myrtufvor, kring utdöde grästufvor etc., der marken blifvit på ett eller annat sätt blottad, och denna lokal kan derföre i de flesta fall icke utsättas å kartorne, eller så lätt iakttagas. Dess vexter genomvandra alla de föregående lokalerne, och äro närmast beslägtade och öfverensstämmande med åkerogräsen, ruderatvexterne och saknar naturligtvis *Träd-* och *Busk-vegetation*.

Vegetationen å några få ställen var följande:

Örtartade.

a. Täckande.

Arabis Thaliana ff.
Veronica serpyllifolia ff.
Ranunculus repens f.

b. Strödde.

Taraxacum officinale ff.
Arenaria serpyllifolia f
Myosotis collina f.

Trifolium arvense f.
Sagina procumbens pf.
Glechoma hederacea pf.

Veronica verna pf.
Verbascum Thapsus pf.
Filago montana pf.
Myosotis arvensis p.
 — *stricta* p.
Polygonum aviculare p.
Arabis hirsuta r.
Campanula patula r.

Gräsartade.

Poa annua f.

Poa pratensis pf.

Triticum repens p.

m. fl. a., hvilka likväl icke blomma eller utgöra någon betydlig del af vegetationsarealen.

5. *Våta ställen å fälten.* (F. v. st.)

Större eller mindre, tidtals vattenfyllda håligheter och fördjupningar å ängar och betesfält, utgöra vextplatserne för de hithörande vexterne. Vattnet har förjagat en del af de vanliga vexterne, och framkallat en mängd andra. De våta ängarnes vegetation hithör äfvenledes, ehuru de öfvergå mer eller mindre hastigt till kärrängarnes vegetation.

Denna vegetation bekläder några få ställen i dällden utmed åsen, men äfven utmed ån å kartans N. del. — Vextarter från så väl bäckstränderna, som från löfskogens våta ställen, äro mycket talrikt inblandade.

Träd, Buskar och Småbuskar.

a. *Täckande.*

Alnus glutinosa p.

b. *Strödde.*

Salix aurita p.

— *cinerea* p.

Örtartade.

Comarum palustre ff.

Ranunculus Flammula ff.

Galium palustre ff.

Caltha palustris f.

Menyanthes trifoliata f.
Viola palustris f.

Pedicularis palustris f.
Galium uliginosum f.
Lychnis flos cuculi f.
Cirsium palustre pf.
Myosotis scorpioides pf.
Epilobium palustre pf.
Ranunculus auricomus p.
Veronica scutellata p.

Gräsartade.

Agrostis canina ff.
Carex vesicaria ff.
 — *elongata* f.
Juncus filiformis f.
Carex carescens f.
Agrostis vulgaris f.
Juncus bufonius f.
 — *articulatus* pf.
Alopecurus geniculatus p.

Carex panicea ff.
 — *cæspitosa* f.
 — *vulgaris* f.
Aira cæspitosa f.
Poa serotina p.
 — *trivialis* p.

Eqvisetum palustre ff.

Inom denna vegetationsgrupp saknas för öfrigt kärrängarnes lokalitet.

IV. Öppna jordens vegetation.

Denna vegetationsgrupps lokaler intaga härstädes en obetydlig areal, nemligen endast *omkring byggnaderne* å kartans NV. del (en smedja och flere uthus, såsom brygg-hus, bränneri, hönshus, kallare etc.), samt blomsterrabatterne här och der inuti Parken.

Hufvudkaraktären af denna vegetation, är dess nära samband med människans boningar och kulturen i allmänhet. Större delen af dessa vexter öfverensstämma fullkomligt; analogi med råttorne, skatorne, sparfvarne och en stor mängd insekter, hvilka alla följa människan eller helst trifvas i dess grannskap. Vexterne äro till största

antalet åriga eller 2-åriga, men många persistenta välja äfven sin bostad vid boningarne eller i den af människans åtgärd öppnade jordytan*). — Merendels brister här den tätare gräsmattan, men en del af dessa vexter intaga just gräsplatserne uti bostädernes närmaste omgifning; dessa måste då hiträknas. Några grässlåg äro här egendomliga (såsom *Setaria*, *Hordeum murinum*, . fl.). Träd och buskar fela ej heller, såsom *Cerasus* *Ribes*-arterna, m. fl. Dessutom lafvar, mossor och svampar.

1. *Gruset vid byggnaderne.* (J. gr.)

Vid smedjan i parken uppträdde några vexter, som tillhöra denna lokal. Vid den närbelägna mangården är den dock rikare på vextarter och intager en större areal. Dess vexter öfverensstämma mest med *de öppna ställena å fältet*, eller i *Löfskogen*.

Träd och Buskar.

a. *Täckande.*

b. *Strödde.*

Utom flere *planterade*, såsom *Sorbus scandica*, *Tilia* vulg. och *parvifolia*, *Fagus silvatica*, *Pinus Larix* m. fl. — några, som frivilligt innästlat sig, — såsom:

Rubus idæus ff.

Berberis vulgaris p.

Ribes Grossularia p.

Örtartade.

Chelidonium majus ff.

Lappa tomentosa f.

Urtica dioica ff.

— *minor*, *majuscula* f.

Stellaria media f.

Cirsium lauceolatum f.

Sedum acre f.

Plantago major f.

*) Denna gruppens benämning har förut blifvit anmärkt icke vara fullt riktig. Dessa vexter intaga ej heller alla den öppnade jordytan, f. ex. lafvarne på människans boningar, svamparne uti bostäderna, möglet och dylika i matvaror och andra förråder.

Gräsartade.

<i>Triticum repens</i> f.	<i>Poa annua</i> f.
	— <i>pratensis</i> f.
	<i>Dactylis glomerata</i> f.
	<i>Poa compressa</i> p.

2. Gräsvegeta tomter, vägar. (I. g.)
(Gårdar, trampade ställen etc.)

Denna lokal skiljer sig från de öfrige genom sin gräsmatta, ehuru den har de flesta växter gemensamma med föregående lokal. Växterna äro här mest flerårige, och största mängden ej egendomliga. Största antalet af inströdde — eller *spridt förekommande* — växter, har jag här förbigått. *Plantago* major är den mäst betecknande för denna lokal.

Omkring byggnaderna å kartans NV. del antecknades följande, hvilka likväl äfvenledes hafva sina *Träd* och *Buskar*, likväl mest planterade, gemensamt med föregående.

Örtartade.

a. Täckande.

<i>Lamium album</i> ff.
<i>Urtica dioica</i> ff.
<i>Atriplex patula</i> ff.
<i>Ægopodium Podagraria</i> f.
<i>Leontodon autumnale</i> f.
<i>Malva borealis</i> f.

b. Strödde.

<i>Tragopogon pratensis</i> ff.
<i>Cerfolium silvestre</i> ff.
<i>Taraxacum officinale</i> ff.
<i>Plantago major</i> ff.
<i>Erodium cicutarium</i> f.
<i>Lappa minor, majuscula</i> f.
— <i>tomentosa</i> f.
<i>Carduus crispus</i> pf.
<i>Geranium pusillum</i> p.
<i>Rumex domesticus</i> p.
— <i>crispus</i> p.

Gräsartade.

<i>Poa annua</i> ff.	<i>Poa pratensis</i> f.
<i>Dactylis glomerata</i> ff.	<i>Festuca rubra</i> f.
<i>Alopecurus pratensis</i> ff.	m. fl. inströdde.
<i>Triticum repens</i> ff.	
<i>Lolium perenne</i> f.	

3. Odlade tomter^{*)}, kryddgårdar etc.

(I. å. å. eller I. t.)

Kryddgårdar, trädgårdar, kål- och potatesland, eller alla med en rikare jord försedde odlade ställen, — bekläda sig med en mängd ogräs, hvilka vi sammanfattat under denna lokal. Denna vegetation förekommer härstädes endast å de få blomsterrabatterne i parken.

Örtartade.

a. Täckande.

Stellaria media ff.
Chenopodium viride ff.
Urtica urens ff.
Eroum tetraspermum f.

b. Strödde.

Veronica agrestis ff.
Lamium purpureum ff.
Galeopsis Tetrahit ff.
Galium infestum f.
Sonchus oleraceus f.
Capsella Bursa pastoris f.
Fumaria officinalis f.
Euphorbia Helioscopia f.
Lapsana communis f.
Plantago major var. pf.
Æthusa Cynapium pf.
Sonchus asper pf.
Lamium amplexicaule p.
Polygonum Convolvulus p.
 m. fl.

Gräsartade.

Saknas.

Triticum repens f.
Poa annua f.

Af åkrarne och de våta ställena omkring gårdarne förekomma här icke några lokaliteter.

*) Man iakttaget alltid en stor olikhet i vegetation å de med ett-åriga vexter besädda ställena och å de med två-åriga. De åriga lokaliteterna innesluta dock mycket olika vextslag och fördelningen af dem är mycket omväxlande, allt efter de olika frukt- eller sädeslagen. Största skillnaden består dock mest i fördelningen (= kvantiteten), utom hos *linet*. — Man torde kunna sammanfatta alla dessa i en enda lokal — ett-åriga åkrarnes vegetation; men särskildt underafdelas: 1. kryddgårdar (och blomsterland etc.), 2. korn- och hafreländ, 3. linland, o. s. v.

V. Vattenvegetation.

Utaf den rymd kartan angifver, intager denna vegetation blott en liten del; flere lokaler här af saknas, såsom det djupare vattnets och polarnes; och utaf strändernes vextarter äro på den inskränkt vegetationens arealen (utmed den lilla bäcken) endast få utmärkande. Några vexter af särdeles intresse har jag ej heller funnit.

Karakteren af denna vegetation är i synnerhet dess beroende af vattnet. Dess egendomliga arter försvinna så snart detta aflägsnas; andra tillfälliga vexter förtvina och utdö småningom eller fortkomma alls icke. Endast stränderne hafva sina träd och buskar liksom fältets lokaler, t. ex. *Myrica Gale*, *Salix*-arter, *Alnus*. *Gräsmatta* felar ofta icke, men är mången gång i ett föga utveckladt tillstånd (ej bärande blommor och frukt, eller bestående af lägre vextarter). — Alger tillhöra egendomligt hela denna vegetation, och ersätta lafvarne och svamparne på det torra landet. Mossor förekomma äfven i mängd.

1. *Torra stranden (kusten).* (V. k.)

Härunder omfattas hela den vegetation, som betäcker den i allmänhet torra stranden af sjöar, floder och bäckar, men hvilkas vextarter icke stiga långt upp från vattnet utan att vantrivas och utdö. — Härstädes kunna endast smala ränder utmed bäcken hiträknas, och vegetationen innesluter en mängd arter från omgifvande lokaler, hvilka jag till större delen här utelemnade.

Träd, Buskar och Småbuskar.

a. *Täckande.*

Alnus glutinosa f.
Salix cinerea pf.

b. *Strödde.*

Salix aurita p.
Prunus Padus p.

Örtartade.

Ranunculus Flammula f.
Callitriche verna var. f.

Lythrum Salicaria f.
Myosotis palustris f.

<i>Polygonum amphibium</i> -terre-	<i>Valeriana sambucifolia</i> f.
stre f.	<i>Caltha palustris</i> f.
<i>Naumburgia thyrsoflora</i> f.	<i>Lysimachia vulgaris</i> f.
<i>Lycopus europæus</i> p.	<i>Solanum Dulcamara</i> pf.
	<i>Valeriana officinalis</i> p.
	<i>Stachys palustris</i> p.
	<i>Scutellaria galericulata</i> r.

Gräsartade.

<i>Scirpus silvaticus</i> ff.	<i>Carex cæspitosa</i> f.
<i>Carex acuta</i> ff.	<i>Juncus filiformis</i> f.
<i>Glyceria fluitans</i> ff.	<i>Poa serotina</i> p.
<i>Juncus bufonius</i> ff.	m. fl. inströdde.
— <i>compressus</i> ff.	
— <i>articulatus</i> pf.	
—	
<i>Equisetum fluviatile</i> ff.	
— <i>palustre</i> p.	

2. *Vattenstranden* *)

omfattar de vextarter, hvilka ogera uppstiga på det torra landet, och alldeles icke trifvas i djupare vatten (3 à 4 fot). Denna vegetation har härstädes ganska ringa areal, såsom alltid vid ringa vattendrag; nere vid gården intager den dock ett större område, hvilket å kartan ej upptagits.

Trädartade.

a. *Täckande.*b. *Strödde.*

<i>Salix aurita</i> p.
— <i>cinerea</i> p.

Örtartade.

<i>Menyanthes trifoliata</i> f.	<i>Sium latifolium</i> f.
<i>Naumburgia thyrsoflora</i> f.	<i>Sagittaria sagittifolia</i> f.

*) För den obetydliga arealen skull, har jag icke ansett nödigt skildra hela denna vegetation fullständigt, och tiden tillät ej heller dess nogare undersökning. Det torde vid ett annat tillfälle blifva större anledning att fullständigare behandla strandvegetationens lokaler.

Callitriche verna intermedia f. *Oenanthe* *Phellandrium* p.
Iris pseudacorus f. *Elatine* *Hydropiper* p.
Polygonum amphibium f.
Sparganium simplex pf.
Potamogeton natans pf.

Gräsartade.

Carex acuta ff. *Carex stellulata* f.
Digraphis arundinacea f. — *canescens* pf.
Scirpus palustris f. *Glyceria fluitans* pf.
 ————— m. fl.
Equisetum fluviatile ff.

3. Rinnande vattnet. (V. r.)

Denna lokal har endast få egendomliga växter, och dessa äro merendels blotta artförändringar, åstadkomne af det flytande vattnet, såsom t. ex. *Potamogetoner* med var. *fluitans* m. fl. Å den härstädes befintliga lokalitet finnas endast några få växter, emedan genom tid efter annan skeende rensning, den klara bäcken befrias från den vegetation, som eljest snart inställde sig. Alla strandväxter äro gemenligen desamma såväl för bäckarne och floderne, som sjöarne, och räknas sålunda ej hit. Någon gång täckes denna lokal af ett slags gräsmatta, oftare likväl af mossor och alger.

Örtartade.

a. Täckande.

b. Strödde.

Batrachium aquatile pl. var. ff. *Myriophyllum alterniflorum* p.
 — *pantothrix* f. *Lemna trisulca* p.
Potamogeton natans ff.
Callitriche verna, *intermedia* ff.
Nuphar luteum f.

Gräsartade *).

Sparganium ramosum p.
Glyceria fluitans p.

*) Till de Gräsartade växterne räknar jag endast några få af de lägsta Monocotyledonerna växtfamiljerne, såsom *Typhaceæ*, *Juncaceæ*, *Cyperaceæ* och *Gramineæ*, churu många af de lägre Dicotyledoner och flere högre Monocotyledoner äro verkliga Plebejer.

Slutligen bör anmärkas tvenne olika *ändamål* med vegetationsskildringarne, hvilka man alldeles icke får förbise. — Antingen beskriver man för det 1:sta *sjelfvalokalerna med den derå anträffade vegetation*, såsom i allmänhet föregående teckning. Man hade då att upptaga och angifva så väl de »allmännare» och »egendomliga», som de »spridt förekommande» och »tillfälliga» (se pag. 122, 125), eller hela den vextmassa man å hvarje lokal förefunne. Detta skildringssätt torde vara den mest passande för smärre traktskildringar såsom reseberättelser, excursionsredogörelser o. s. v. Man kunde då äfven vid mera bekanta trakter gerna utlemna de »allmännare» och »egendomliga», hvilka derstädes äro bekanta endast genom lokalens angifvande, men nogare fästa sig vid de sällsyntare, »tillfälliga», eller »spridt förekommande», äfvensom vid de bristande, hvilkas angifvande ofta är af lika intresse med de sällsyntares.

Eller skulle man för det 2:dra *lemna en öfversigt af den fullständiga vegetationen i en viss trakt*, såsom t. ex. den af mig afgifne skildringen af »V. Mälarstrandens Cotyped. vexter» (se föregående årgångar af denna Tidskrift). Det blefve i dessa sednare icke så mycket fråga om de »spridt förekommande» och de »tillfälliga», utan endast om de »allmännare» och »egendomliga» vexterne, som inom det skildrade området intaga sina vextplatser å den eller de lokalerna.

På lika sätt hade man att olika angifva de »täckande» och »strödde» vexterne, allt efter som man afgafve en lokalskildring, eller en större trakts vegetationsskildring i allmänhet.

För att icke göra denna i sig sjelft obetydliga traktskildring ännu digrare, har jag härstädes förbigått angifvandet af en mängd speciella resultater, till hvilka man framdeles dock lättligen skall kunna skrida. Jag har äfvenledes med afsigt förbigått utmärkandet af de »tillfälliga», »egendomliga», »spridt förekommande», o. s. v., och de här afgifne vextarter, emedan vi först sedan vi fått flere särskilda vext-topografiska framställningar från olika delar af Skandinavien, kunna med tillförlitligare visshet utleta det allmännare och gemensamma.

Min slutliga önskan är, att om också mina här i korthet framställde åsikter, af med i vextlifvet vanare blickar skärskådade, skulle befinnas innehålla mycket skeft och origtigt, de dock måtte föranleda kritik och arbeten åt detta håll, — d. ä. *blomster* åt arbetarne sjelfve och *frukter* åt vetenskapen och fäderneslandet.

---

2. *Ombergs Phanerogamer och Ormbunkar, upptecknade af A. F. Holmgren.*

Ju mera ett föremål kontrasterar emot sin omgifning, desto mera tilldrager det sig åskådarens uppmärksamhet. Så är äfven förhållandet med Omberg, beläget, som man vet, i vestra delen af Östergöthland. Då man färdas genom Dahls härad, en del af den bördiga Östgöthaslätten, der blicken alltjemnt hvilar på böljande sädesåkrar och rika fruktträdgårdar, så är det visserligen en oväntad syn man förnimmer, när ögat, som redan börjat tröttna vid denna enformiga rikedom och ifrigt spejar efter nya föremål, vid horisonten varseblifver en skogbevuxen bergshöjd, som ansenligt reser sig öfver det omkringliggande landet. Det är just genom detta sitt ovanliga läge midtpå en bördig slätt, genom sitt grannskap med Vettern och sitt eget vördnadsbjudande behag, som Omberg i alla tider ådragit sig en synnerlig uppmärksamhet. Också emottager det hvarje sommar besök af hundradetals människor, som från närmare eller aflägsnare trakter strömma dit för att se och beundra. Men det är icke blott för den, som i allmänhet älskar att njuta af en storartad och herrlig naturs skönheter, äfven specielt för botanisten erbjuder Omberg mångfaldiga föremål för interesse och lemna mångt fynd i ersättning för de mödor och besvärigheter, hvarmed dess genomströfvande är förenadt. Bland antalet af dem, som besöka Omberg, utgöra botanisterna en ej ringa del, men likväl har man ännu ej på ett ställe sett resultaterna af deras forskningar. För kändedomen om vexternas geographiska utbredning måste det utan tvifvel vara af interesse att ega en fullständig förteckning

öfver dem, som förefinnas på en så märkvärdig trakt som Omberg, och det är till fyllandet af den i detta afseende hittills rådande bristen, som den för en kort tid tillbaka i Stockholm bildade Botaniska Reseföreningen lemnat förf. understöd. Visserligen finnes i J. Bohmans »Omberg och dess omgifningar» en uppsatts af de i orten sällsyntare eller mindre allmänna, här förekommande växter, men som dock om deras utbredning lemna otillräckliga uppgifter och som, dels genom vegetationens omgestaltning under de två sista decennierna, dels genom den tillökning, som Ombergs Flora genom vetenskapens eget framåtskridande och sednare tiders noggrannare undersökningar vunnit, åtminstone för närvarande tid är ganska ofullständig. Förf:s syfte med denna lilla uppsatts är således, att framställa en så vidt möjligt fullständig förteckning öfver Ombergs Phanerogamer och Ormbunkar. Det hade från början varit förf:s mening att i densamma upptaga äfven de lägre vextalstren, i anseende till den rikedom, som Omberg deraf hyser; men som tidens korthet gjort det omöjligt att få den så fullständig, som förf. önskar; så måste offentliggörandet deraf uppskjutas till dess noggrannare undersökningar hunnit göras. Men innan vi öfvergå till sjelfva vextförteckningen, torde det vara nödigt att taga i betraktande vidden och beskaffenheten af det territorium, som här är i fråga, samt lemna en kort öfversigt af vegetationens deraf beroende beskaffenhet i allmänhet.

Fortsättn.

---

3. Några bidrag till Wermlands Flora, af C. O. Hamnström.

Då jag under några års vistelse inom Sunne socken af Fryksdahls härad i Wermland haft tillfälle observera åtskilliga för Wermlands och i synnerhet Fryksdahls Flora dels nya och dels sällsyntare eller mindre allmänna växter, har jag beslutat att på detta sätt offentliggöra, hvad som ej förut blifvit bekant genom Herrar G. Wahlenbergs, C. J. Hartmans, C. G. Myrins, F. L. Borgströms, C. Anderssons, L. M. Larssons och C. J. Lindebergs utgifna

skrifter, hvilka, mig veterligt, äro de enda vi hittills ega öfver »det sköna och herrliga» landets vegetation. Ehuru min vistelse i Sunne varade 3:ne somrar, hade jag dock så föga tid att använda till längre eller tätare utvandringer i Floras rike, att man långt ifrån får vänta sig någon *fullständig* förteckning på Sunne sockens sällsyntare vexter, utan endast anse denna lilla uppsats för hvad den är — några *strödda* anteckningar. — I likhet med förut omnämnda Herrar har jag äfven här ordnat vexterna efter det Linneiska systemet, men begagnat samma nomenclatur, som framl. Hr Doct. C. J. Hartman i dess 5:te upplaga af Handbok i Skandinaviens Flora. De citerade vextställena äro alla inom Sunne socken, då någon annan socken ej är särskildt nämnd i vextförteckningen.

Veronica longifolia L. utmed sjön Fryken på fl. st.

Utricularia vulgaris L. nära sjön Håhn, i djupa kärr ej långt från Antonsström. (Förut endast funnen af Myrin i Bjurkärn i Carlskoga.)

Circaea alpina L. nedanför Jättekärnsklätten (Getkärnsklätten) ymnigt.

Lycopus Europæus L. vid Håhn nära Antonsström.

Valeriana sambucifolia Mik. n. allmän, hvaremot *V. officinalis* ej blifvit af mig funnen i Sunne.

(*Scirpus parvulus* Röm. är vid Sundsbron på sednare tider förgäfvets sökt, så väl af Myrin och flera andra Botanister, som af mig.)

Lolium Linicola Sond. (ej upptagen af Myrin, men sedan funnen af C. Andersson i Christinehamnstrakten och L. M. Larsson vid Wäsehärads prestgård) fanns 1850 i öfverflöd vid Brårud.

Montia fontana L. N. Borgby, Backatjärn o. fl. st. ymnigt.

1. *Potamogeton prælongus* Wulf. Öfra Fryken 1850. Ny för Wermland.

Lithospermum arvense L. (ej uppt. af Myrin, men sedan funnen af Borgström i Wenerstrakten) vexer vid Björkefors Bruk.

Cynoglossum officinale L. finnes sparsamt nära By.

Anchusa officinalis L. (ej anmärkt af Myrin, men sedan funnen i Christinehamnstrakten af C. Andersson) fanns 1850 sparsamt vid By.

Verbascum Thapsus L. på branterna invid Jättekärnsklätten; Stöpaforss.

Campanula persicifolia L. är sällsynt i Sunne, der den vexer vid Angersby.

Impatiens noli tangere L. Flst. t. e. utmed Lerelfven, och vid vägen mellan Sundsberg och Rottneros.

Ribes rubrum L. utmed Fryken flerstädes.

2. *Ribes Grossularia* L., ej förut anm. i Wermland. finnes fullkoml. vild vid sjön Rotten, nära Sandnäs.

Heracleum Sibericum L. vexer vid Björsholm i Sunne, samt ymnigt vid Backa i Lysviks socken.

3. *Pastinaca sativa* L. förekommer, kanske förvildad, i Norra Borgby och fl. st. Har ej förut blifvit upptagen bland Wermlands vexter, men torde med lika stort skäl som många andra böra införas deribland.

Acorus Calamus L., förut endast funnen i Wenerstrakten, förekommer äfven vid torpet Bråten under Gylleby i Sunne, samt vid Wählberga i Lysvik.

Daphne Mezereum L. i Sandnäs ängar.

Adoxa Moschatellina L., ej upptagen af Myrin, men sedan funnen af Andersson vid byn Hugsterud i Kristinehamnstrakten, af Borgström vid Stömne, och Stud. Zegolsson vid Råglanda i Nyed, vexer i ahlskogen vid Sundsberg, äfvensom, enligt Patron And. Tjeder, vid Stöpaforss.

Silene rupestris L. finnes på de flesta bergshöjder i Sunne, och är således icke, enligt Myrin, inskränkt endast till de högre bergen.

4. *Potentilla reptans* L. Åmberg på höjderna. Förut ej anm. i Wermland.

Geum urbanum L., ej upptagen af Myrin, men sedan funnen af Borgström och C. Andersson i Wenerstrakten, vexer vid Skarped.

Actæa spicata L. nedanför Jättekärnsklätten.

Aquilegia vulgaris L. förekommer vild eller förvildad vid Öjervik.

Trollius Europæus L., förut endast funnen i Wermlands bergslag, träffas äfven vid Norra Viken.

Nepeta Cataria L. vexer vid Björkeforss, förvildad.

5. *Lamium intermedium* Fr. förekommer i Norra Borgby.

Odontites rubra Pers., ej uppt. af Myrin, men sedan tagen i Wenerstrakten af Borgström och Andersson, finnes äfven i Norra Borgby.

Subularia aquatica L. af Bruks-Pat. Hisinger och Prof. P. F. Wahlberg funnen vid sjön Flagan i Jösse härad, samt vid Christinehamn i Weneru af Andersson, förekommer äfven så väl i Fryken som Björken.

Camelina sativa Cr., ej anmärkt af Myrin, men sedan obs. af Herrar Andersson, Larsson och Lindeberg, vexte 1850 bland lin vid Sundsberg.

Trifolium medium L., förut endast antecknad för Silleruds socken, förekommer äfven i Sunne, t. ex. vid Angersby.

6. *Melilotus alba* Lam. förekommer förvildad vid Björkeforss.

Hieracium Auricula L. β *majus* Hn. vexer nära Sundsvik. Förut ej obs. i Wermland.

Hierac. rigidum Hn., förut endast observerad i Christinehamnstrakten af Andersson, samt vid Basterud i Gillberga af Lindeberg, finnes på fl. st. i Sunne, t. ex. nära Sundsvik, vid Lerelfven, N. Borgby etc.

Bidens cernua γ *minima* Hn. vexer vid Backatjärn. Förut ej observerad i Wermland.

7. *Petasites officinalis* Mönch. finnes, kanske förvildad, vid Gylleby, samt Skarped.

Achillaea Ptarmica L. vexer på Näsen vid sjön Björken nära elfven.

Anthemis tinctoria L., förut endast funnen vid Tåbergs grufvor och Södervik i Ullerud, finnes äfven ej sparsamt på åkrar mellan Sunne kyrka och Brårud.

Malaxis paludosa Sw., förut endast observerad vid Brunskogs kyrka, är af mig funnen i djupa kärr vid sjön Håhn nära Antonsström.

Carex ampullacea Good. är ej sällsynt, men vid stranden af Backatjärn förekommer en högst egen form med långa, smala, men sammansatta ax, några af blandade han- och honblommor.

8. *Carex Hornschuchiana* Hop., ej förut anm. i Wermland, förekommer på fl. st., t. ex. i Norra Borgby rätt ymnigt.

Carex Oederi Ehrh. vexer vid Helgeby källa Håhn o. s. v.

Carex globularis L. i kärret på berget vid Norra Borgby, förut funnen i bergslagen af Proff. Wahlberg och Wahlenberg, samt Christinehamn af Andersson.

Alnus glutinosa L., som synes vara sällsynt i Sunne, förekommer vid Håhn; *Aln. incana* L. är mycket allmän.

Betula nana L. förekommer i de flesta s. k. tjärnar.

Humulus Lupulus L., ej anmärkt af Myrin, men sedan af Larsson funnen vid Ölmehäradsviken, förekommer på Åmberg vid marknadsplatsen.

Acer platanoides L., som i Wermland och synnerligen i Sunne är sällsynt, förekommer vid By.

Obs. att zifferne utmärka de för provinsen nya växt-arterna.

Strödda Underrättelser.

Helt nyligen har sista häftet af Carl Müllers »Synopsis Muscorum frondosorum omnium hucusque cognitorum» utkommit och detta behöfliga och af bryologerne efterlängtdade arbete således blifvit komplett. Då man kan taga för afgjort, att hvar och en, som intresserar sig för bryologien, redan besitter och känner detsamma, torde någon utförligare anmälan kunna anses obehöflig; men af allmännare intresse kan man med skäl anse den vid bokens slut meddelade tabell vara, som upptager antalet af i arbetet anförda slägten och arter, hvilket bör vara detsamma, som antalet af hittills bekanta.

Enligt nämnde tabell känner man för närvarande:

	Slägten. Säkra arter. Osäkra arter.		
1. Andreaëaceæ	1	16	—
2. Bruchiaceæ	3	18	1.
3. Phascaceæ	2	19	3.
4. Ephemereæ	3	10	—
5. Schistostegeæ	1	1	—
6. Drepanophylleæ	1	1	—
7. Distichiaceæ	2	5	—
8. Fissidentææ	2	71	3.
9. Leucobryaceæ	5	24	1.
Transp.	20	165	8.

	Transp.	Slägten.	Säkra arter.	Osäkra arter.
		20	165	8.
10.	Sphagnaceæ	1	19	5.
11.	Funarioideæ	10	75	5.
12.	Disceliaceæ	1	1	—
13.	Buxbaumiaceæ	1	3	—
14.	Mnioideæ	11	122	4.
15.	Bryaceæ	4	182	7.
16.	Dicranaceæ	6	152	2.
17.	Leptotrichaceæ	10	86	8.
18.	Bartramioidæ	6	77	2.
19.	Pottioideæ	21	470	26.
20.	Diphysciaceæ	1	2	—
21.	Phyllogoniaceæ	1	2	—
22.	Hypopterygiaceæ	2	20	4.
23.	Mniadelphaceæ	2	25	2.
24.	Hypnoideæ	7	902	20.
	Summa	104	2,303	91.

Häraf äro 92 slägten, 1,354 säkra och 65 osäkra arter Musci Acrocarpici och 12 slägten 949 säkra och 26 osäkra arter Musci Pleurocarpici. 473 arter äro icke förr beskrifna.

Th—s.

Annons.

De Herrar, som innevarande år genom lemnade bidrag deltagit uti Reseföreningen och önska erhålla del af de växter, som, till följd af meddelade reseunderstöd, blifvit insamlade, torde derom underrätta undertecknad, som vill föranstalta om växternas utläggande och tillhandahållande. De Herrar deremot, som år 1850 lemnade bidrag till Reseföreningen, men icke ännu erhållit utdelning af växter från Omberg, insamlade af Hr A. F. Holmgren, kunna när som heldst hos undertecknad uttaga sin utdelning.

K. Fr. Thedenius.